

ZPRÁVY

ŽIVOTNÍ JUBILEUM FRANTIŠKA KAŠIČKY

V těchto dnech se dožívá 70 let přední odborník a specialista v oblasti stavebněhistorických průzkumů památkových objektů doc. ing. arch. František Kašička, CSc. Narodil se 6. března 1935 v Praze 9 – Dolních Počernicích. Svému rodnému městečku na východním okraji Prahy zůstal věrný na celý život. Po studiích na Reálném gymnáziu v Praze X – Karlíně v letech 1950–1953 se rozhoduje pro vysokoškolské studium. Z původního záměru studovat lesnictví se na podnět své třídní profesorky Jasněny Kohoutové rozhodl pro studium architektury. Během studií na Fakultě architektury ČVUT (1953–1959) působí jako pomocná vědecká síla na Ústavu teorie a dějin u prof. Oldřicha Stefana. Ve 4. a 5. ročníku byl prohlášen nejlepším studentem fakulty. Studium uzavírá v roce 1959 státní závěrečnou zkouškou s vyznamenáním u prof. Františka Čermáka. Téhož roku je přijat do Státního ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů do ateliéru Dobroslava Lábala – do dnes již slavné Jindřišské 20, kde působí více než 40 let (1959–1999). V letech 1968–1970 absolvoval postgraduální studium na Fakultě stavební ČVUT obor ochrana památek. V období let 1965–1974 vykonával kandidátské zkoušky a vypracoval disertační práci *„Staré Město pražské – vývoj uličních čar“*. Přestože splňoval všechny odborné předpoklady, nebylo mu v roce 1974 ani později z politických důvodů umožněno práci obhájit. K vlastní obhajobě došlo s velkým zpožděním až v roce 1993.

Od roku 1991 začíná působit na Fakultě architektury ČVUT jako pedagog Ústavu památkové péče a rekonstrukcí a Ústavu dějin architektury a umění. Nejprve jako přednášející v předmětech dokumentace památkových objektů, stavebněhistorických průzkumů a ochrany archeologických památek v rámci postgraduálního studia. V roce 1992 zvítězil v konkurzu na místo docenta přednášejícího na Fakultě architektury ČVUT, kde zajišťuje přednášky a cvičení v předmětech dějin architektury a rekonstrukce památek a podílí se také na vedení ateliéru. O dva roky později, v roce 1994, se habilituje pro obor dějiny architektury a rekonstrukce a ochrana památek.

V jeho rozsáhlém díle se prolínají jeho práce pro SÚRPMO i na fakultě úkoly průzkumové a projekční, převážně studijního charakteru. Po mnohých stránkách zde naplňuje své profesní krédo *„S úctou a pokorou k architektonickým dílům našich předků“*.

Dílo je možno rozdělit do třech základních skupin – na prvním místě je to projekční činnost převážně na hradech a tvrzích. Křivoklát – Huderka, hradby; Zlatá bašta, Manské domky, palácové prostory; Loket, státní hrad – křídlo Dolní bašty, vrátnice, parkány, hradní domek č. 81; Kestřany, Horní tvrz – věže, hlásky, hradby. Návrhy realizovaných modelů středověkého a renesančního stavu hradních souborů

Křivoklát, Loket, Konopiště, Karlovy Vary, Klenová, státní hrad – hradby, ochozy, bašty, purkrabství, jižní palác; Švihov, státní hrad, hospodářské křídlo; Bílá bašta, podkaplí, severní palác a jiné. Druhá skupina je především územně plánovací dokumentace – především rozsáhlá skupina stavebněhistorických průzkumů historického původu v počtu cca 400 – ze

kterých možno uvésti převažující hrady – Veverí, Bítov, Boskovice, Vlašim, Konopiště, Helfenburk, Borovany, Lány. Dále rozsáhlý soubor Pražského hradu, historického jádra města Loket, Mladé Boleslavi, Svitav, Toskánský, Lichtenštejnský a Nostický palác, Borovany Štěkeň. Ze stavebněhistorických průzkumů věnovaných Vyšehradu v poslední době je nutno uvésti – Purkrabství, Staré proboštství, tzv. gotický kasemat nebo kapitulní dvorec čp. 16. Ze studií je to – severní průčelí pražského Hradu (spolupráce Fragner), regenerace Havelsko – Michalského bloku (spolupráce Pavlík), východní strana Staroměstského náměstí, trasa A MHD Praha (spolupráce Pavlík), Novoměstská radnice, pražské Kotce, Ráسنovka v Praze (spolupráce Pavlík), státní hrad Loket, Vratislavský palác v Praze, státní hrad Křivoklát, Horní tvrz v Kestřanech (spolupráce Horažďovský), státní hrad Švihov, Loket – hradby města, Komárno – pevnostní systém (spolupráce Cibulová), hrad Vizmburk.

Významná také byla jeho účast na soutěžích, ať již v rámci SÚRPMO nebo na celostátních, kde získal celou řadu ocenění. Z nich možno jmenovat – Kino 550 Praha (spolupráce Vošahlík), Kulturní dům, Praha, Staroměstské náměstí, Praha, Havelský blok SÚRPMO – 1. cena, Praha (spolupráce Pavlík), smuteční síně, Praha, Gent Morgen (spolupráce Pavlík, Doutlík), Staroměstská radnice Praha (spolupráce Pavlík).

V publikační činnosti, která dosáhla cca 170 titulů, se soustřeďuje převážně na poznávání historické architektury a urbanismu a na otázky novodobých zásahů do historických celků. Zvláště intenzivní pracovní úkoly v Pražské památkové rezervaci vedly k autorství a spoluautorství celé řady studií o vývoji zástavby v Jilské a Letenské ulici

a na území Boršova, na Malostranském náměstí a pod Petřínem. Z dalších jsou to práce o minulosti a perspektivách pražských Kotců, Novoměstské radnice atd. Pražský hrad se stal tématem celé řady objevených studií, např. s M. Vilímkovou o poloze bývalého kostela sv. Jana Křtitele, o oknech tereziánské přestavby Hradu, o Jízdárenském a Lvím dvoře, o počátcích Zlaté uličky, Španělském sále, o minulosti a budoucnosti hradeb. Z dalších jsou to studie monografického charakteru o tvrzích v Hradeníně, Kestřanech a Třebotově, o průhonickém zámku, hradu v Boskovicích, zámku ve Vlašimi, bývalém hradu ve Zbraslavicích a renesanční podobě státního zámku v Lánech. Z vlastních monografických prací, které jsou charakteristické pro jeho dílo je to především profilová knížka z roku 1984 Tvrze středních Čech. Nelze zapomenout ani na práci z roku 1992 Karlův most. Cenná je jeho spolupráce na kolektivním díle Umělecké památky Prahy, v němž se podílel na celé řadě hesel na svazku věnovaném Starému městu (1996), Malé Straně (2000), Pražskému hradu a Hradčanům (2001).

Naše spolupráce začala v roce 1972 a s menšími přestávkami trvá dodnes. Setkali jsme se náhodně po letech, spolužáci z karlínského gymnázia, na Hradčanském náměstí před 1. hradním nádvořím jednoho podzimního zářijového slunečného odpoledne. Na podnět F. Kašíčky bylo navrženo, že bychom měli výsledky našich oborů spojit a pokusit se o nový komplexnější stupeň poznání celku. Tak vznikla naše první práce o románském kostele z 12. století ve Vrbně u Mělníka, na soutoku Labe a Vltavy, kde jsem v té době prováděl archeologický výzkum raně stře-

dověkého pohřebiště s depotem denárů z druhé poloviny 12. století (PP 1973, 176–186). Naše spolupráce pokračovala v poznávání Vyšehradu (např. o velkém archeologicky odkrytém komplexu kapitulního chrámu sv. Petra a Pavla - PP 1976, 583–592, o dvoulodním kostele Stětí sv. Jana Křtitele - PP 1976, 193–198, nebo o špitálním patrně také dvoulodním kostele sv. Alžběty pod Vyšehradem - PP 1973, 193–205 ad.) a především středověkých tvrzí celou řadou článků a studií, ale také početnou řadou monografií – Radomyšl, proměny městečka“ (1983), Loket (1983 – ed. Odeon), Vyšehrad pohledem věků (1985). Problematické tvrzí a hradeb byla věnována trilogie v oblasti jihozápadních Čech – Strakonicko (1986), Prachaticko (1990) a Písecko (1995) rozšířené o hrady zpracované T. Durdíkem – obsahlo území více než 3 600 km², které mělo více než 270 lokalit. V současné době je v přípravě do tisku rozšířené vydání prvního svazku věnované Strakonicku, které bude ještě obsahovat i hrady. Prohloubený historický a terénní průzkum z původního počtu 111 lokalit obsáhl na 150 lokalit.

A tak na závěr dlouhého výčtu pracovních a vědeckých aktivit, které jistě zdaleka nekončí, je si nutno přát, aby nám bylo dopřáno jejich úspěšné dokončení a F. Kašíčkovi k jeho životnímu jubileu do dalších let pevné zdraví a hodně radosti v práci i osobním životě.¹⁾

BOŘIVOJ NECHVÁTAL

1) Srov. Dílčí výběrová bibliografie in: Kdo je kdo v architektuře a příbuzných oborech v České Republice, Praha 1993, s. 62.

DVĚ VÝROČÍ BŘETISLAVA ŠTORMA

Ing. arch. Břetislav Štorm (* 21. června 1907 v Řevničově – † 11. února 1960 v Praze)

V únoru 2005 tomu bylo 45 let, co předčasně zemřel architekt Břetislav Štorm, jenž se zasloužil o citlivou obnovu řady významných památkových staveb. Činil tak ve specializovaném technickém pracovišti Národní kulturní komise (po roce 1953 Státní památkové správy, od roku 1958 ve Státním ústavu památkové péče a ochrany přírody) při přípravě staveb pro využití v nových společenských a majetkových podmínkách po roce 1948. Na tyto otázky lze po hlubokých společenských a politických změnách posledních 15 let pohlížet různým způsobem, ale nelze přitom Štormovi upřít mimořádný cit pro památku, spojený s technickými znalostmi a s ovládnutím řemeslných dovedností. Zejména však je nutno zdůraznit skutečnost, že od doby jeho působení se prosazuje zájem, aby východiskem rekonstrukcí a j. zásahů byly zevrubný průzkum stavby a její analýza, opírající se o její přesné zaměření. Příkladem této snahy byla zejména činnost projektového ústavu SÚRPMO od poloviny 50. let 20. století. Výsledky Štormovy činnosti v dobách, kdy priority národního hospodářství byly zcela jinak orientované a obnovu památek ovládal tandem Zdeňků Nejedlého a Wirtha pevnou rukou, jsou ve vývoji naší památkové péče nepřehlédnutelné, byť nenápadné a citlivé. Dokladem jeho práce je mimo jiné obnova vyhořelého zámku Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou, hrady Blatná, Kost a Švihov, obnova barevnosti a členění fasád zámku v Roudnici nad Labem (shodou okolností kromě Švihova

a Horšovského Týna se jím obnovené objekty vracely v rámci restitucí).

Kromě této hlavní činnosti B. Štorma nelze opomíjet ani jeho návrhy uměleckořemeslných výrobků (hlavně liturgických pomůcek nebo insignií olomoucké univerzity) i jeho účast v české heraldice 20. století.

Protože je tato poznámka věnována dvěma výročí, tedy ještě to druhé: pět let po úmrtí Břetislava Štorma vydal Státní ústav památkové péče a ochrany přírody z jeho odkazu shrnutí poznatků a zkušeností z praktických činností při obnově památek jako poměrně útlou brožuru pod názvem Základy péče o stavební památky. Myslím, že tímto počinem česká památková péče dostala důstojné pokračování Katechismu Maxe Dvořáka.

Mottem tohoto krátkého připomenutí by mohl být odstavec z jeho citované knížky (s. 10):

Těžisko památkářovy práce je v terénu. Veškerá příprava teoretická, učenost, umění i zkušenost mají jen tehdy smysl, slouží-li památkám v terénu. Jen odtud lze čerpat další poznatky pro teoretické úvahy, jen v přímém styku s památkami si uchovávají reálný smysl dějiny umění a jen tak se občerstvují mnohé obory umělecké práce. Poučení o zapomenutých hmotách, konstrukcích a způsobech opracování pomáhají zdokonalit řemeslnou i průmyslovou výrobu (...).

JINDŘICH NOLL